

pseud. Manca

Jak jsem se nestal novinářem
/ výňatek z chystané publikace /

..... Na konci roku 1949 se někdo buď prozradil či podřekl a ve středočeském kraji, ale i ve východních Čechách došlo k zatýkání. Když jsem zjistil, že byli zatčeni někteří studenti z chemické a strojí průmyslovky v Kolíně odešel jsem z jazykové školy - přerušil studium a odjel na inzerát do Varnsdorfu, kde jsem byl přijat do dopravního oddělení, jako dopravní manipulants. Asi za měsíc, jak se domnívám, přišly kádrové materiály a byl jsem pozván na kádrové oddělení k tehdy mocnému, politickému kádrovákovi soudruhu Barákoví. Tento mi sdělil cosi o mém třídním původu a nebylo nic platné, poznamenal-li jsem, že otec mi zemřel za války v r. 1943 a jeho otec a tedy můj děda, že byl umučen v koncentračním táboře Buchenwald jako ilegální aktivista Sokola. "Človče, dyk von byl ředitelem živnostenské záložny a místonáčetníkem Sokola. S tím na nás nechoďte!" Po té mi bylo nabídnuto místo v barevně, jako pomocný barvíř punčoch. To místo jsem přijal, hlavně i proto, že v barevně pracoval jistý Zdeněk Káva, grafik, též z Kolína, s kterým jsem se znal a s kterým jsem kamarádil. Tento často v pracovním volnu zajížděl domů a tak jednou v pondělí, když se navrátil z Kolína mi sdělil, že v Kolíně pokračuje veliké zatýkání. Sdělil mi některá jména zatčených, kupříkladu že zmáčkli "Fakýra." Věděl jsem, že jdou po niti a jmenovaný byl v mé předchozí činnosti a napojení nejbliž. Skutečně téhož dne, ~~.....~~ mi bytná sdělovala, že tam byli dvakrát už nějakí pánové, kteří mě sháněli a chtěli semnou hovořit, které prý odkázala na továrnu - a že prý ještě přijdou. Nechápu, proč nepřišli zamnou do barevny a dodnes mi to je záhadou. Pro mne to byl přirozeně signál. Zbalil jsem nejnutanější věci, zašel ještě k příteli Rožkovi, s kterým jsem ve Varnsdorfu kamarádil, kterému jsem věřil a kterému jsem sdělil že musím zmizet z Československa. Rožek se rozhodl že půjde semnou. Ještě tu noc jsme odjeli rychlíkem, který tehdy jezdil přes Chomutov do Chebu. Cestovali jsme skoro celou noc, v Chebu jsme hodlali vystopit a pak najít nějakou cestu přes hranice. V té době nebyla hranice ještě

obešnána drátěným zátarasem a bylo všeobecně známo, že tzv. kopečkáři stále určují na západ. Jenomže byla to chyba! V Chebu, po příjezdu nočního rychlíku byl vlak obstoupen na straně peronu příslušníky ostrahy. Vystoupili jsme tedy na druhou stranu a přechali přes nějaké pražce a sušy na druhou stranu. Podařilo se nám dostat z prostoru nádraží, ale neměli jsme přesnou orientaci, kterým směrem se vydat. Domluvili jsme se, že Rožek se půjde sám pozeptat a já že počkám v nějakém tam rozbitém domku. Tehdy byl Cheb značně pustý, některé domy nebyly obydlené. Bylo to tehdy značně zanedbané a dost opuštěné pohraničí. Bylo to přesně z druhého na 3. ledna 1950, byla zima a sníh. Měl jsem v kapse pistoli zn. Duo 6.35 - ku které jsem se dostal ještě v Kolíně, kdy jsme v noci ^{roz}šobili skříň, tehdy ještě soukromého zbrojíře, pana Zápotockého s kolegou ze skupiny, kde jsme sebrali celkem tři pistole a několik krabiček nábojů.

Usedl jsem v domku na nějaký starý slamník, přehodil přes sebe nějaký starý a stuchlý kabát po němcích, protože tam hadrů a různého starého a špinavého ošacení byla spousta. Měl jsem baterku a také Rožek měl baterku, ale snažili jsme se svítit co nejméně, abychom nebyli nápadní. Rožek odešel a já jsem usnul.

Probudil mě hluk a poznal jsem že to nemohou být kroky jednoho člověka, ale na nějaký útěk bylo už pozdě. Byli rychlí a do místnosti, ve které jsem byl vtrhli se světliv, jejichž šajn mě osnil. Poznám jsem okamžitě Rožkov hlas, označující moji totožnost.

Rožek byl konfident a nemohu dodnes s určitostí říci, zda od okamžiku zatčení, či zde už před tím. Po letech jsem se sešel s jedním člověkem z Varnsdorfu, který mi sděloval, že Rožek udal celou řadu lidí a že prý sloužil později u bezpečnosti někde v Tatrách, kde prý při lavině zahynul. Domnívám se, že byl zlikvidován a asi pak už mnoho věděl. Byl jsem zatčen a byla mi nasazena pouta. Byl jsem prošacován a když u mě byla nalezena zbraň, byl jsem zbit a skopán. Zanedlouho přijelo auto a byli jsme odvezeni na bezpečnostní stanici. Hned tam semnou začal výslech. Rožek prostě mluvil a tak vše co chtěli odemne vědět, předem věděli. Výslechy však s malou přestávkou pokračovaly a pokračovaly až do večera. Byl jsem každou chvíli zbit, mlácen přes holá chodidla nějakou gumovou hadicí. Byl jsem opřen do rohu. Čelem, ~~opřen~~, nohy od zdi a ruce v poutech. "Říkej mi doktore" řval na mě menší zavalitý chlápek s pleší. Jeho inteligence odpovídala spíš nějakému nádeníkovi. Protože jsem měl v sebraných věcech i nějaké poznámky a telefonní čísla, domnívali se vyslyšející, kte-

ří se na mě střídali vždy ve dvojicích, ale i v trojicích a chodili si vždy odpočinout, - že poznámky znamenají nějaké šifry. Jenomže člověk, nevyspalý, zbitý a valice vysílený není už ani schopen si vzpomenout kupř. na některá telefonní čísla známých atp. Vyslýchel mě právě onen zavalitý "doktor" - který právě chtěl zjistit nějaké to číslo, které ho nejvíc zajímalo. Protože jsem byl opřený čelem o zeď, hlava mě už bolela a bolelo za krkem od toporné síly udržet oporu celého těla, krk byl vysílen a na zdi jsem vlastně ležel obličejem. Každou chvíli mě ale někdo buď kopl a nebo praštil něčím do zad.

"Podívej se, jestli si nevzpomeješ, není to pro nás žádný problém tě vodprásknout a hodit za hranice, - nikdo po tobě ani neštěkne," povídal mi ten plešoun. "Tak si vzpoměš, co to znamená, budu počítat do tří a když nepovíš, odprásknu tě jako psa!" Skutečně jsem slyšel že natahuje pistolí, cvaklo to. "Jeděn - dvě - tři" a vystřelil! Trhlo to určitě semnou a hlavou mi proběhli v ten moment všelijaké myšlenky, snad na matku, na bratra, ale nakonec jsem si uvědomil že mě nic nebolí, že nic necítím, prostě došlo mi, že žiju. "Ví hovno" povídal plešoun a "odveďte ho!" Pak mě ~~spíš~~ vlekli někde dolů po schodech do sklepa. Na schodech se svítilo a otevřeli oplechovaná vrátka do celv, kde byla tma a šílená zima. Tam mě doslova vhodili. Nahmatal jsem nějakou dřevěnou prýčnu, na kterou jsem se posadil a pak položil. Usnul jsem a nebo jsem snad ztratil vědomí, to nevím. Víím jen že mě opět probudili a znovu brali nahoru a znovu vyslýchali a také vám, že jsem pak byl úplně prokřehlý, takže jsem ani nemohl stát na nohou. "Dejte mu čaj!" přikázal některý zas z jiných chlápků. Když jsem vypil čaj, dostal jsem i cigaretu. Báł jsem se že zas půjdu do té lednice, ale zdálo se, že tahle tlupa je slušnější. "Umiš spravit rádio" - zeptal se jeden z nich. Řekl jsem, že doma jsem si lacos uměl opravit sám. Přinesli ~~některý~~ starý superet Telefungen, posadili mě za jeden kancelářský stůl, sundali pouta a přikázali "Dej se do toho." Člověk, který neprojde rukama těchto lidí nemá ani tušení, co vše se sleduje, co všechno zkouší a jak jsou refinovaní, vědět vše to, co vím dnes? Ten přijímač jsem prohlédl a věděl jsem okamžitě jakou má závadu. Řekl jsem jim že to bude trvat déle. Byl schozen pohon, provázek ~~hovdenku~~ oř ledícího hovdenku. ~~Na ledícího~~. Protože tam bylo teplo, štořal jsem se v tom a usnul jsem. Nevím jak jsem dlouho spíš podřimoval, než spal - ale probudilo mě kopnutí do židle. "Tak dělej!" Přijímač jsem nakonec opravil.

Ale to tam byl už zase plešoun "doktor" - a povídá: "Tak ty svině, ty seš radista, ty znáš šifry, ty umíš s vysilačkou - co?"

A výslech pokračoval. Nic se neliší od předchozího průběhu, prostě výprasky, bití přes chodidla v poleze přes židle, ale už bez pout. To co chtěli, věděli a to, co za mě chtěli dostat, nemohli, protože jsem opravdu nic už nevěděl. Ztratil jsem pojem o čase, ztratil jsem několikrát vědomí - ne úplně, spíš jakýsi totální útlum a nevnímavost. Jen zvuky a nějaké hluboké podvědomí. Vím že mě polévají vodou, že mě fackovali po tvářích abych se probral. Během všech výslechů vždy někdo psal něco na stroji a mnohokrát to co napsali pak roztrhali a psali znovu. Dostal jsem konečně i najíst a byla to hnusná tlačenka s tvrdým chlebem a čaj. Čaj mi pak dál ^{dávali} dávali, kupodivu přeslezený a mnohdy i s citronem. Uvědomí-li si někdo, že tehdy byly citrony u nás veliká vzácnost a že byl ještě lístkový systém, pak z toho vyplyne to, že se asi už začali i bát o můj zdravotní stav.

Pak výslechy řídily a dostal jsem ku čtení vše co napsali. Byl jsem velice apatický ku všemu, ale měl-li jsem ještě nějakou vůli, pak to bylo to, abych nepodepsal nějaký nesmysl a aby tam nebyla nějaká jména ~~mých~~ kamarádů. Dalo se to podepsat a podepsal jsem. Dostal jsem pouta tak, že jsem si musel lehnout ve vedlejší místnosti na kavalec, ruce dát dozadu za hlavu a byl jsem s rukama u sebe ještě připoután k trubkové pelesti kavalce. Usnul jsem jak špaček a nevíم vůbec jak dlouho jsem spal, když jsem byl probuzen a dostal ^{jsem} najíst. Bylo to jídlo teplé, snad přinesené z restaurace a ač to byl nějaký blef, chutnalo mi, jako od maminky.

Jó maminka, ta nevěděla nic a vzpomínal jsem na ni s dojetím, zatím co jsem jedl. Když jsem dojedl a dostal napít, tak jako vždy, ~~ce jsem~~ (vpředu pozapoměl napsat), musel jsem opět na WC. Při výsleších jsem mnohokrát musel na WC a dělali to semnou tak, že jsem vždy měl pouto na levé ruce, kterou jsem měl nataženou dozadu a skrze přitopené dveře byl na druhé straně připoután vždy jeden z vyslychajících. Když jsem šel na velkou, byla to pravá ruka, protože dveře se otevírali od WC ven, zleva ~~do~~ doprava. Teprve později, když už jsem byl zase volný, uvědomil jsem si kolik směšností bylo v některém z dnů. Jednou prohlásil můj záchodový průvodce: "Ty chlape, ty smrdíš, - cos to vlastně sežral?"

Prostě když jsem pojedl a vykonal svou potřebu, přišla pro mne eskorta tří uniformovaných chlápků. Ti mě odvezli autem do okresní věznice, které se říkalo krajzák. To jsem se pak dověděl od ostat-

ních vyšetřovanců. Byl jsem zaveden na velkou společnou místnost, kde bylo snad dvacet kavalců, vždy nad sebou. Převážně tam byli samí kopečkáři a něco málo chmatáků. Jednou přišel bachař, zavolal mě a zeptal se, zda může z mých věcí "půjčit" mému kolegovi košili. Později jsem zjistil, že mi ukradli skautskou košili s nárameníky a kapsami na prsou i s našitou domovenkou a slibovým odznakem a s lilif kanakdských skautů - bratrancem vyčenžovanou ve Francii při Jambore.

Asi po dvoudenním pobytu jsem byl eskortován do Rumburku, kde nastaly další výslechy. V Rumburku, snad proto že to nebylo na západní hranici se vyslýchalo jinak. Myslím že mírněji, i když výprasky tu byly častější, nebyly tak surové a nebilo se přes phodiála. Zato ale se kopalo do holeních kostí. Nohy jsem měl už tak jako tak samou modřinu a začaly mi otékat, takže jsem chodil jako kachna. V Rumburku byla cela, na které jsem byl úplně sám, byl tam v rohu i vlnásečí záchod, jakási vysoký kbelík, který jsem musel večer pod dozorem bachaře vynášet a vyprazdňovat do velkého sudu v samostatném kumbálku před asi východem, na kterém byly petlice a velké zámky. Byl tam onen vězeňský, nepopsatelný pach, na který jsem si potom zvykl a který pak i jinde mě provázel po celou dobu uvěznění. Bylo tu jídlo - no jídlo, kolínka, brambory s nějakými flaxami, hrách, suchý chléb a černá káva - snad z bukvic či co, málo slazená a někdy trochu studeného mléka.

Výslechy, ale ten první, v Rumburku - pokračovaly. Protože, jak jsem usoudil, měli už materiály z Kolína, konfrontovali mě s nimi a upřesňovali mne k nim a nebo jsem se snažil upřesňovat já a mnohde i zapírat. Po několika dnech jsem byl opět eskortován za doprovodu tří chlápků v civilu, autem do Kolína. V Kolíně jsem byl předán do okresní věznice, odkud si mě vyzvedávali chlápci ze státní bezpečnosti, kteří mě konfrontovali s kamarádem Bohoušem. Bylo těžko něco už popírat. Bohoušovi jsem jen řekl: "Prohráli jsme" a to bylo asi vše, co jsme si mohli z očí do očí říci. Zato celý kolínský kriminál nás už byl plný. Přes den i po nocích jsme se různě domlouvali morzeovkou přes zeď, ale i šeptali jsme si z oken přes mříže a prostě jsme se dovítíli kdo všechno tam už jsme. Mnozí jsme se vlastně ani neznali. Výslechy pokračovaly, ale v Kolíně mě nikdo neuhodil. Převážně mě vyslýchal referent Matoušek, ale též Černohlávek. Jména jsem znal, vždyť jsem otamtud pocházel. Později nás váděli i na vězeňský dvůr s vysokými ždi, kde jsme museli chodit

kolem dokola, každý sám a nesměli jsme na sebe promluvit. I tak se nám zdařilo mezi sebou prostrčit nějaký ten moták při cestě zpět tak, že jsme se na dvoře domrkali a moták při odchodu na schodech pohodili a ten kdo ho měl dostat si ho pak rychle sebral. Ve věznici byl pan továrník Navrátil, kterému sebrali továrnu na boty "Navara" - byl tam pan Šimek, který míval v Kolíně obchod s losy různých loterií a filatelii, ale také pan Grégr, který byl dědicem železářství po panu Rosívkovi a celá garnitura různých bývalých majitelů živností. ~~Choděním~~ ^{Choděním} tam byl nějaký kolaborant, špatně mluvící česky, který se jmenoval Michal, alespoň jsme mu tak všichni říkali. Ten mi občas podstrkával pod knedlík v pergameni zabalenou cigaretu, nějakou vždy "ameriku" - kterou mi posílal pan továrník Navrátil, který z vycházky věděl že tam jsme a s kterým se znala celá naše rodina.

Tam jsem dostal i zápal plic a tak museli zavolat vězeňského lékaře, pana doktora Linka. Byl to starý kolínský lékař - vojenský, který měl i věznici. I pana doktora jsem dobře znal a on znal mě, i celou naši rodinu - a tak, jak jinak, podal zprávu i mojí matce. Ta samozřejmě přišla a přinesla mi balíček, ale mluvit jsme spolu nemohli. Tou dobou vykonávali vězeňskou ostrahu ještě uniformovaní bachaři v černých uniformách. Vězeňská stráž se jim říkalo a nebyli to ještě prověřeni členové strany. Ovšem zato, že jsem dostal balíček jsem byl kázeňsky potrestán a bachař taky. Ten, co mi po ~~to~~ ^{balíček} prohlédnutí předemnou, předal. Byl jsem zavolán k okénku, v něm byla špehyrka, - okénko bylo otevřeno a zavolať přes něho na mě pan, tehdy krom toho že byl prokurátorem, byl i ředitelem věznice, zkrátka pan JUDr. Krumal a když jsem přistopil k okénku prostrčil ruku a vyřal mi facku. Jinak v Kolíně byl parádní kriminál, ale pro nás to byla jen vyšetřovací vazba. Pan továrník když zjistil že přebývám pod ním, posílal mi na niti cigarety a psaníčka, zatím co i já jsem mu zasílal psaníčka a poděkování, atd. Protože převážná část z naší skupiny jsme byli skauti, znali jsme i různá hesla a pokřiky, kterým jsme rozuměli jen my sami. Tak kupříkladu Mirek, aby ohlásil po svém zatčení že už je tam také, zařval večer když bylo ticho z okna přes mříž: "Ať žijou žážovy psi !" Žážové byli komunisté. A nebo jindy zařval: " Kalivoda!" - a zmnoha cel se ozvalo zborově: "Prděééé!" Taková to byla basa. Jenže pak bachař /ostraha věznice/ běhal po chodbách ^a kopal do dveří ~~a~~ křičel: "Ticho! - ~~ne~~ no tak ticho, ~~na konec~~ - prosím vás tiše, dyk mě vyhoděj". Přestaly výslechy a část členů skupiny mizela. Každý večer a nebo

navycházkách jsme starostivě po sobě pátrali a zjišťovali že řádně a nevěděli jsme nikdo o co jde. Nakonec jsem zůstal s Bohoušem v kolínském vězení z celé skupiny sám. Byli jsme ovšem od samého počátku na samotkách a až kdy ostatní byli odvezeni, byl jsem převeden na celu s panem Grégram, železářem. Tak jsem se dověděl, že když nechtěl dobrovolně odevzdat železářství státu, provedli mu prohlídku a zjistili že má ve skladu zboží, které nebylo prý běžné na trhu. Obvinili ho ze sabotáže národního hospodářství. V době kdy jsme byli spolu na cele, měl soud. Dostal šest let a hned ho odvezli jinam, snad na Pankrác do Prahy.

Tehdy jsem nevěděl, že můj strýček, kolínský lékař, kupodivu komunista za války zavřený v Berlíně, ale také i člen zemského náčelnictva, na skautském ústředí v Praze před mocenským zrušením Jónáka, a také člověk, který idealisticky odevzdal jako první v Kolíně ordinaci státu - už činí nějaké kroky v domění, že mi může pomoci. Snad nějak pomohl, - nevím, ale stalo se, že já a Bohouš jsme byli souzeni u Okresního soudu v Kolíně s odůvodněním, dle zákona - že jsme blízcí věku mladistvých. V Kolíně ještě před výměnou soudců, soudil pan JUDr Kupec, který nějak při přelíčení rozmělněoval výroky prokurátora a z věcí protistátních dělal mladickou nerozvážnost, takže ozbrojení = označil za krádež zbraní soukromníkovi, což byla jistá polehčující okolnost, když to nebylo nelegálně získáno od státu a tedy z národního majetku a tak podobně. Advokáta nám dali exofo. Byl to ale vlastně pan JUDr. Med, kterého nějak předpojal a určitě zaplatil můj strýc. No paletu jsme dostali, ale prokurátor při vynášení rozsudku opustil zasedací síň. Po soudu mě navštívil feferent Matoušek a povídá: "Ty bejku, ty nemít ~~šlágr~~^{šlágr}, tak byš ~~byl~~^{zostál} provaz!"

II.

K předchozímu musím uvést, že za několik roků pak zavřeli ~~mi~~ mého strýce /lékaře/. Čas běžel dál a zavírali se i lidé co neudělali vůbec nic. Zavírali se mezi sebou i komunisté a popravovali se. Můj život po získaných zkušenostech běžel dál. Když jsem byl propuštěn z vězení pracoval jsem příležitostně na různých místech. Dělal jsem kupříkladu posunovače v Koramu Kolín na vlečce. Pracoval jsem v mlékárně u doprav, v Draslovce v laboratoři - to všechno byly jakési jen brigády. V Kolíně došlo k upevnění bělosti státní bezpečnosti, která ovšem nezapoměla na mě. Byl jsem politický živel a tak po-

žadovat nějaké lepší zaměstnání bylo nemožné. Všude kam jsem přišel a chtěl trvale pracovat, vědělo se už že jsem to já, kdo byl v ilegální činnosti, kdo pochází z buržoázní rodiny a kdo nemá tudíž nárok. Kadrováci ve všech podnicích to věděli a když nevěděli, odkazovali mě na to, abych přišel později, abych tam ponechal dotazník a pozeptal se za týden. Po týdnu mi sdělili: "Bohužel, my máme plný stav a místo o které jste měl zájem je už obsazeno spolehlivým soudruhem."

Jednou přijel do Kolína můj přítel Otto, který mi radil, abych přijel za nim, do Prahy, že tam to není prý tak ostré a že se už něco vhodného najde.

Stalo se tak a já s Ottou seděl v Savarinu, před námi několik čersvých novin a v nich inzerátv. Otto se najednou při pročítání zastavil a povídá: "Ty vole, to by bylo pro tebe." Dívám se a čtu: "Tiskárny Svoboda - Rudé Právo hledají redakční pracovníky do svých redakcí v Praze." Namítal jsem, že to je hloupost, že mě vyhodí hned jak tam vstoupím a podobně. "Pod svícnem je největší tma" - poznamenal Otto a doplnil - "Zkus to a uvidíš, - nakonec budeš, kdyby to všelo u přemene a to není marné!"

A tak na druhý den jsem se objevil v personálním oddělení na Florenci, kde mi dali naprosto jednoduchý formulář pro jméno, narození, trvalé bydliště, přechodné bydliště, vzdělání, člen KSČ, člen ČSM, praxe? To bylo vše a když jsem chtěl s dotazníkem odejít, halekala na mě pracovnice oddělení abych to vyplnil hned tam a šel na pohovor k nějakému soudruhovi, kam mě odvede. Učinil jsem tak, k určenému mě odvedla, on se mě pozeptal na praxi, já mu odpověděl že žádnou, a že to nevadí, že si mě sami vyškolí. Zeptal se mě kdy chci nastoupit, já na to, že třeba hned. "Tak počkej soudruhu, já tam zatelefonuju" a zatelefonoval. Pak mi řekl, abych ráno jel do Libně, že pod Palmovkou po chodníku dolů asi padesát metrů je administrace, abych tam nastoupil a že už o mě vědí. Otto měl pravdu, pod svícnem byla tehdy ještě největší tma a já už chtěl mít klid a pokoj a tak jsem ani nikterak hluboce neuvažoval o nějakém následku, či důsledku. Ráno jsem tedy nastoupil do administrace Rudé Právo v Libni. Vstoupil jsem ještě do ROK, víc se zatím odemne nechtělo a bylo to, - zatím. Byl to paradox, snad životní náhoda, nedůslednost kádrování na výspách režimu, či co - ale fakt je faktem. Uvědomíme-li si, že tehdy bábec nebylo lehké dostat převodku na pracáku z Kolína, a vůbec z jiných míst v republice do Prahy, pak tento "flek" řešil vše.

Nikdo nechtěl nic, vše zařízeno, vše bez problémů, vše si zařídili na personálním sami. Nikoho vůbec ani nenapadlo, že tak mladý člověk může být nějak umazán politikou.

Na administraci jsem působil asi sedm neděl a moje činnost spočívala v tom, že jsme evidovali rozdělování a vyobjednávání tiskovin na trafiky, novinové stánky a do podniků, továren a na nádraží. Přijímali jsme inzeráty na blankety k tomu určené a přijímali tehdejší vsázky do Sázky. Prodávali jsme nějaké připitomělé agitační materiály a knížky, nějaké plakáty a pod. Byla tam flákárna a na tu jsme byli celkem čtyři. Dvě ženy, jedna starší a jedna mladá a ještě jeden kolega, starší o málo než jsem já. Občas nás navštívil nějaký ten soudruh z ústředí, který se pozemtal jak to jde a my na to že dobře, takže zaměstnání jak smetánka. Asi po šesti týdnech jsem byl telefonicky přizván ředitelem, tuším že se jmenoval Vacek na Florenc, do ústředí, který - jak se domnívám zaskal o mé osobě už nějaké kádrové materiály.

Trval na tom abych napsal stručný životopis a podal mi arch papíru s předtiskem "Životopis pracovníka." Napsal jsem tedy, ~~přid~~ možno popravdě vše, ale nerozváděl jsem události, vše jsem jaksi konstatoval. Psal jsem to v sekretariátu a když jsem skončil, životopis jsem mu předal. Chvilí jej četl a pak mě požádal abych posečkal vedle a zavřel dveře. Víím že někam telefonoval a po značně dlouhé době otevřel dveře a pozval mě opět k sobě. "Předpokládám soudruhu že jsi napsal o sobě úplnou pravdu? Z filiálky na tebe nejsou žádné stížnosti, spíš opak je pravdou, ale tam zůstat nemůžeš - to snad nyní chápeš. Jestli chceš, převedeme tě do Svobody a tam si tě někým už zařadí." Souhlasil jsem a tak jsme spolu šli o patro níže. Tam mě nechal na chodbě, zašel sám do jedné kanceláře a později mě přizval dál. Po určitém jednání mi bylo řečeno abych ráno nastoupil v téže chodbě do kanceláře, vlastně spojených dvou kanceláří, kde se mám ohlásit u soudruha Sváška.

Na druhý den jsem nastoupil u ~~pana~~, technického redaktora vydavatelství knih, a ^{v též} u pana Gecla. Byli to oba vynikající chlapi, vše se mi snažili vysvětlit a i jistá spolupracovnice tam, se mě ráda ujímala. Překvapilo mě, že v tak silně komunistickém dopěti mohou být lidé charakterní, značně upřímní a ohleduplní. Gecl mi svěřil že o mě už ví vše a abych si z toho nic nedělal, že zná takových daleko víc. Práce tam mě bavila - navštěvovali nás autoři a grafici. Šlo prakticky o postup, od rukopisu přes korekturu a uspořádání, přes signál až po vydání. Tiskly se sice knihy a brožury po-

platné tehdejší politické době. Jako kupříkladu Stalino-
vy/Leninovy spisy, Reportáž psaná na oprátce, Anna Pro -
letářka atd. Krom toho celá řada pitomostí, jako různé
brožury pro politická školení straníků, agitační brožurky
a celá řada dalších nesmyslů - poplatných té době. Občas
ale i nějaká ta slušnější detektivka, či celkem solidní be-
letrie. Také ale různé sovětské příběhy z vojny, ale celá
převážná řada oblbovacích materiálů. Mě však zajímala techni-
ka a postup - způsob, tedy vše co bylo prováděno cestou od
rukopisu po vydání. Byla to skutečně práce velice zajímavá
a bez ohledu na obsah, která mě zcela zaujala, a byl jsem
vlastně vděčen osudu, že jsem byl přeřazen na toto pracoviš-
tě.

Ale ouha, ač jsem se učil a počínal i umět, chronologie poli-
tického stroje pracovala dál a dál. Přirozeně že jsem to ne-
vnímal. O několik dveří od našich, měla pracovnu soudružka
Gusta Fučíková. V té kanceláři se stále střídali různí páno-
vé, jejichž oblečení mi připomínalo referenty od StB. V té
kanceláři se hodně pilo a hodně hodovalo - a často se tam pří-
tomní i zamýkali. Byly otamtud při trochu pozornosti slyšet
i podezřelé vzdechy. Pan Svášek mi jedenou povídal, toho si
Manco nevsímej, ona je taková. Dost často paní Gusta prý poz-
vracela toaletu a velice často se motala po chodbě opilá.
Leč, jak jsem předseslal, režim se upevňoval, rostla ~~hůdná~~ bde-
lost a ostražitost a proto ani není divu, že jednoho dne jsem
byl přeřazen z technické kategorie do jiné. Nelze říci že by
to byla kategorie dělnická, pracovalo se v plášti. Prostě mu-
sel jsem přejít až nahoru, pod samou střechu budovy, do tak
zvané montáže. Tam jsem byl přidělen dobrému člověku, panu
Stehnovi. Prováděli jsme montáže na skle, které bylo na stole
a pod nim bylo osvětlení. Sestavovali jsme články na foliích
do stránek a prokládali obrázky, kresbami a tak. Z okna bylo
vidět Masarykovo nádraží, tehdy už nádraží Praha Střed. Bylo
vidět na kolejnice a když náhodou, ale opravdu jen náhodou bylo
méně práce, rád jsem se díval na kolejiště, na příjezdy a od-
jezdy vlaků. Ze nádražím bylo vidět i na domy Hybernské ulice
a vlevo, na kopec Žižkov. Krásný výhled ^{na} pražské věže a věžič-
ky. Byla vidět i kupole múzea. Někdy jsem byl vysílán i do ú-
stavu folkloru, někam pod Pětřín, kde jsem tam s kolektivem

tamnějších pracovníků měli dle rázu kroje určit barvy, aby se pak obraz mohl vytisknout hlubotiskem na obálku nějakého časopisu. Tiskly i se materiály do zahraničí a různé časopisy - barevné. Myslím že se jeden z nich jmenoval Nové Polsko a pod. Seznamoval jsem se s ofotografováním originálních snímků, s jejich zvětšováním. Také s leptem na měsíční válec, s ofsetem a pod. Prostě vlivem svého nepříznivého materiálu pro danou dobu, ~~jsem se seznámil~~ ^{zde} dost podrobně s redakční i tiskárenskou technikou. Když jsem už mohl v něčem a někdy pracovat sám - zazvonil telefon, abych přišel dolů, do kanceláře ~~někoho čísla, to si už nepamatuji, ale~~ ^{byla} byla to místnost, kde seděli dvě pracovnice tiskárny Svoboda, které měli zřejmě na starosti kádrovou politiku. Když jsem tam přišel, čekali tam na mě čtyři chlápkové. Zkušenosti mi napovídali že to jsou hoši od Stb. Ti mě pak podrobovali v přítomnosti oněch pracovnic křížovému výslechu - ač jsem vůbec nechápal o čem běží. Sdělovali mě, i těm dost zaraženým ženám, že jsem agentem západní rozvědky, že jsem se vetřel do centra stranického tisku, abych mohl informovat západní centrály atp. Protože jsem už dávno znal jejich praktiky, zachovával jsem pokud to vůbec bylo možné klid, ale věděl jsem předem, že ať odpovím jakkoli, nebude to nic platné. "Mi tě sledujeme už dlouhou dobu a nemusíš nám věšet bulíky na nos, všechno víme." Odpor proti nařčení nebyl vůbec nic platný, protože když jsem se snažil něco vysvětlit, okřikli mě "Drž hubu!" Prý: "Sám jsi se usvědčil když pracuješ zde - a my jsme tě nachytali na švestkách." Přirozeně že vše byly nesmysly, blábohy a křivé obvinění. Nic platné. "My to s tebe dostaneme ty hejlsku, vetřít se do srdce strany." Parkrát jsem dostal pěstí do žaludku a pracovnice odvracely oči. "Podejte to sem, on to podepíše" přikázali jedné z nich. Podala vstupní list, který byl už předem nadepsán a který jsem podepsal. Pak mi nasadili pouta a měli jsme odejít. Řekl jsem že mám nahoře ještě aktovku a tak pro ni poslali jednu z pracovnic. Mezi tím mě řádně prohlédali a když zmíněná přinesla aktovku, prohlédali důkladně i tu. Měl jsem v ní diář s poznámkami a adresami přátel, s telefonními čísly a tak. Ten do aktovky už nevrátili a jeden z nich povídal " Až pak."

Pak jsme vyšli na chůbu - já mezi dvěma, jeden vpředu a jeden vzadu. Do výtahu, dolu na dvůr kde už bylo jejich auto. Pracovníci expedice se dívali dost vyjeveně co se děje. "Jděte si po práci - tohle je vyzvědač západní rozvědky - tak jděte, jděte !" Auto byla stará Volha, Posadili mě na zadní sedadlo, dva si sedli po stranách, jeden k volantů a další vedle něho vpředu. Vyjeli jsme zadem, k masaryčce, projeli Prahou a zamířili do Dejvic. Dovolil jsem se pozapat kam že jedeme. "Uvidíš ty svině" - odvětil ten vpředu vedle řidiče. "To je ale opravdu nějaký zlý omyl, nic jsem neudělal - o ničem nevím" řekl jsem. "To my známe, vy kurvy, nikdy nic nevíte a nic si nepamatujete. Naši tátové bojovali za komunismus a takový hajzlové jako ty si myslej že ho budou sabotovat, rozvracet. Ale to se mylíš ty svině. Ty budeš zpívat, to si piš a ještě rád" - a ten vpravo vedle mě mi dal velkou ránu pěstí do žaludku. Jenže se sám uhodil o pouta až zaúpěl a spustil " Ty kurvo, ty hajzle, ty bestiže imperálistická, já tě zabiju!" Dojeli jsme do staré Kladenské, kde ten vpravo vpředu řekl řidiči aby zastavil. Otočil se ke mě a dal mi pěstí do obličeje, na ústa, až mi naběhl ret a ucítil jsem na spodní straně rtu sladko, krvácel jsem. "Tak co, budeš zpívat grázle?" A ten vlevo mi začal mačkat na rameni slabinu. Byla to šílená bolest až mi vyhrkly slzy z očí. "Hele, mluv, my umíme ocenit když se přiznáš. - je to polehčující okolnost a když povíš všechno a po pravdě, pustíme tě. My víme všechno, chceme si to jen porovnat, slyšet to od tebe. Třeba něco opravíš, upřímně vysvětlíš. Třeba jsi to ani tak nemyslel - hele jsi mládež a mládí dělá omyly, chyby a my jsme rozumný, my to pochopíme." Opět jsem se snažil marně vysvětlit že vůbec nic nevím, že naprosto nechápu o čem jde. Na to jsem dostal další rány do žaludku, několik facek. Ale pak ten vpředu vpravo dal příkaz "Tak jeď, milostpán si to rozmyslí. Máš na to ty hajzle pět minut" - a znovu mě dal zpředu pěstí do úst. To už mi tekla krev po bradě. "Kde máš kapesník, ty svině - a nebo snad smrkáš do dlaně?" Měl jsem jej v kapse, ruce na klíně v poutech a na klíně položenou svoji aktovku, ale mlčel jsem. Nějakou pucvolí mi pak ten vlevo utíral bradu. Jeli jsme až za Prahu a zastavili někde v blízkosti před letištěm. "Tak mluv, ještě si můžeš pomoci. Když budeš mlčet, - víš ty, co s tebou uděláme? Posadíme tě do letadla a poletíš do Moskvy,

tam si už s tebou poradí - ty práce špiónský." Ztěží jsem
odpovídal a do nekonečna opakoval že opravdu nevím vůbec nic,
že je to nějaký krutý omyl, že i kdyby mě zabili že opravdu
nemohu nic říci co by nebyla pravda, že bych si musel vymýš-
let kdyby chtěli něco slyšet co chtějí. "Seš cvičenej, to my
známe a dobře placenej, to taky víme. Kam dáváš ty prachy?"
Jen jsem kroutil hlavou, protože vysvětlování, obhajování se
bylo naprosto zbytečné. Opět ten vpředu nařídil "Jeď dál, on
bude ještě chvilku přemýšlet, stejně to letí až za dvě hodiny."
Občas jsem opět dostal pěstí do žaludku a nějakou tu facku
a občas jsem byl utřen tou pucvolí. Pak opět zastavili někde
za letištěm, na obočující cestě vpravo. "Tak co, už pán dostal
rozum a bude povídat. Tak zazpívej!" Rezignoval jsem na vše
a mlčel jsem. Ten vpředu si prohlížel můj diář a opět se ze-
ptal na některé záznamy. Nebylo v něm nic zřejmě nápadného
a tak ho podal dozadu, tomu za sebou a ten mi vzal s kolen
aktovku, diář do ní zasunul a aktovku mi vrátil na kolena.
"Tak co?" ^{Opovídal jsem} řekl jsem: "Už nic, už jsem vám řekl...."
"Ví ^{Prd} ~~levo~~" - řekl ten vpředu, "Dej mu to podepsat." Sejmuli mi
pouta, Ten vlevo ^{sáhl} někam ze sedadla k zadnímu okénku, podal
nějaké desky a z jich vyjmul papír, který položil na desky a ty
pak na aktovku na mém klíně. "Přečti a podepiš" - přikázal ten
vpravo vpředu. Ruce jsem měl téměř chromé a nemohl jsem udržet
ani tužku, kterou mi podal. Stále mi stékala krev po bradě a rety
jsem měl opuchlé jak jaternice. "Tak bude to!" Podařilo se mi
přečíst text, že vše na co jsem byl tázán nikde neprozradím,
že na mě nebylo vyvíjeno žádné násilí a že vše co jsem vypově-
děl jsem vypověděl naprosto dobrovolně. Že při porušení tohoto
jsem si vědom důsledků dle nějakých ustanovení, či paragrafů. ^ž
Přinutil jsem se udržet tužku a nějak zázrakem se podepsat.
"Pusťte ho" - přikázal ten vpředu. Ten vlevo vedle mě vystoupil
a povídá mi "Vylez, nebo ti máme pomoci!" Vystopil jsem, on
nastoupil, vycouval a Volha se roujela směrem někam na Kladno.
Chvilí jsem stál, nadechoval čerstvý vzduch a přešel na druhou
stranu silnice a počal zastavovat auta směrem na Prahu. Někaký
nákladní vůz začal zastavovat, ale když mě řidič uviděl, přidal
a jel dál. Musel na mě být strašný pohled. Rozbitá ústa, jako
kdybych se někde rval. Najednou projížděla zpět na Prahu ona
Volha a přibržďovala, všichni čtyři se smáli a v ^{místě} kde jsem

stal se opět rozjeli a mizeli ve směru do Prahy.

Po nějaké době mi zastavil starší pán, který měl na předním skle znak lékaře. "Co se vám stalo? - vy jste se někde popral, žejo." Vysvětloval a lhal jsem, že jsme se pohádali v hospodě a že mi dali nějakí opilci pěstí. "To by se mělo ale ošetřit" - zastavil u kraje a vyňal z brašny vzadu fáčové čverečky, které něčím polil. "Přikládejte si to a utírejte, to vám udělá dobře a přestane vám to krváčet."

Mnohokrát ještě, než jsme přijeli na Špíchar, kde mě vyložil *prohláševal*: "To se mi nechce líbit, - to je divně to je divně!" Tak skončila moje činnost v budovách největšího a nejčtenějšího.

Manca

Poznámka:

Manca je moje skautská přezdívka. Neuvádím zde své jméno. Pracuji nyní u ČKD DUKLA st. podnik v Praze jako servisní technik hořáků elektro, olej plyn. V dalším životě jsem se pak vyučil při zaměstnání u Elektromontážních závodů v Praze. I další život byl zajímavý a bez problémů, ale to až v další části, která má název: "Vedoucí elektromontér, - energetik, vedoucí provozu a opět montér."

Pavel F r a n c

